

Frases que cal bandejar d'una comunitat cristiana

S'ha dit i repetit moltes vegades que els adagis, i també les frases corrents i vulgars, vénen a ser l'expressió més simple, però alhora més genuïna, de la psicologia d'un poble.

Es indubtable, doncs, l'importància, i fins i tot la utilitat de les dites, tant per a determinar el règim i conducta de la gent en relació amb la societat, com en el terreny de la història i de la filologia.

Hi ha erudits que sostenen que, sense un estudi profund de la paremiologia, quedarien sense resoldre moltes qüestions gramaticals i moltes d'altres relatives a la biografia, tradicions, folklore, etc.

Per l'importància, doncs, que en tots els aspectes tenen les dites populars, hem cregut adient parlar un poc d'una sèrie de frases que, al nostre entendre, caldria bandejar definitivament del sí d'una comunitat cristiana. No sols per les frases en sí, sinó per allò que vénen a dir i a significar.

No ens referirem pas a les blasfèmies ni a les paraules o expressions grolles. Aquestes, no sols cal bandejar-les d'una comunitat cristiana, sinó que cal extirpar-les de socarrel de qualsevol tipus de comunitat, perquè palesen una manca absoluta d'educació, totalment inadmissible en una societat ben organitzada.

Nosaltres, avui, volem esmentar unes quantes frases que han arrelat tant al moll de la consciència de la gent, que les sentim dir arreu amb la més completa indiferència.

Són frases tan generalitzades, que tothom les accepta, tothom les usa, potser algunes vegades inconscientment, per inèrcia, però que vénen a demostrar, en el fons, una manera d'ésser, un estil d'educació col·lectius, que no es poden admetre en un comunitat cristiana, precisament perquè posen de manifest, gairebé sempre, una manca absoluta d'amor i de caritat envers el proïsme.

A bell ull, hem escollit unes quantes d'aquestes frases. Naturalment, la nostra relació és molt incompleta. No hi són pas totes aquelles que cal bandejar. El bon sentit, però, dels nostres lectors, sabrà suplir, per analogia, aquelles que avui no comentem.

Per exemple. Diem sovint: **La caritat ben entesa comença per un mateix.** Això és fals. I ho és perquè revela un exagerat egoisme, una possible justificació a la nostra posició de no voler ajudar aquell que ens ve a trucar a la porta. Només cal llegir els Evangelis i les Epístoles de Sant Pau, per a adonar-nos del nostre error i entendre i assimilar exactament el real concepte de « caritat », sinònim d'amor, i que no és altra cosa que ésser capaç de renunciar-se a sí mateix i donar-se als altres.

* * *

Un altre dia se'ns escapa: **Qui tingui felna, que se la faci.** O **Qui no vulgui pols, que no vagi a l'era.** I ens quedem tan tranquils i cofois a casa. Sí. És molt còmode tancar els ulls a la realitat, sobretot si la nostra vida és força agradable, sense gaire trencacolls. És molt senzill no voler saber res (sense esperit de tafaneria) d'allò que li passa al nostre veí, què succeeix al nostre carrer, a la nostra comunitat. Hi ha maldecaps, penes, misèries? Què hi fa! A nosaltres, no ens toca. Que hi ha gent que es preocupa pels altres,

que lluita sense descans pel bé de tothom? Quins banaus! A casa s'hi està tan bé. Llegint el diari, escoltant la ràdio, fumant una cigarreta... Egoisme. Egoisme pur, altra vegada.

* * *

Tip jo, tip tothom. Heus ací una altra frase que ens ve a flor de llavi amb massa freqüència. Sí; és gràfica. Fins sembla que tingui una fonètica festiva. Però, l'hem analitzada prou bé? La creiem exacta? Hem pensat, ara que és Nadal (festa que nosaltres celebrem, per cert amb una exuberància gastronòmica, potser fins a cert punt excessiva) que hi ha moltes persones que passen gana, que no tenen ni un trist mos de pa per a dur-se a la boca? No. No hi pensem quan diem tan alegrement, aquesta frase que només demostra insensibilitat, panxacontentisme, negació absoluta d'amor.

* * *

A tots ens agrada criticar els altres. A tots ens plau trobar tres peus al gat, sobretot quan es tracta de coses en les quals no intervenim, sovintment perquè ens n'hem volgut inhibir, o bé perquè no són de la nostra incumbència. I, llavors, també tenim la nostra fra-

se: **Pensa mal i no erraràs.** O aquesta altra: **Feta la llei, feta la trampa.** En tot veiem, o volem veure-hi, teranyines, ombres, males intencions... No capim, o no volem admetre, l'honestetat, la rectitud en res. Tot ho trobem mal fet. Però nosaltres no fem res. Només criticar, pensar mal, perquè, orgullosos com som, sabem que així no ens equivoquem mai. I si veiem que un amic s'enlaira de posició, o bé obté un premi, etc., sempre pensem que en tot això hi ha quelcom no massa dret. Ens costa d'acceptar que s'ho mereix. I aquesta posició que adoptem, en molts casos no és res més que enveja. I en d'altres, impotència. Perquè, com diu Michel Quoist, en el seu llibre « Reeixir »: « És fàcil enderrocar una casa; és més difícil construir-ne una. És fàcil criticar; és més difícil actuar. Si passes el temps criticant, no te'n quedarà per actuar ».

* * *

Hem trobat un botiguer. Sabem que, en èpoques crítiques, ha venut els queviures a preus astronòmics. Sabem que, tot sovint, escatima el pes. Sabem que fa moltes barreges amb les botifarres... Sabem moltes coses. Però ell també té la seva frase per a defensar-se i quedar-se tant satisfet: **El negoci és el negoci.** O **El negoci no té entranyes.** I sota la capa d'aquestes dites, hi amaga molts fets inconfessables. I li serveix de sedant tranquil·litzador per a la seva consciència. Ell no estafa, ell no roba... Ell només « negocieja ».

* * *

Aquesta relació, com ja hem dit abans, podria ésser molt més extensa. Però no cal dir que arribaríem a fatigar els nostres lectors, fins abusar també de la seva caritat.

Hem volgut només fer unes breus pinzellades sobre unes frases que sentim dir, i diem, com aquell qui no fa cap mal a ningú, i que a còpia de dir-les i de sentir-les, ens fan tornar mesells i les admetem com a sentències. I totes elles revelen una manera de pensar, i també d'obrar, que són contraproductius dins d'una assemblea de gent cristiana.

Esforcem-nos, doncs, en mesurar bé les nostres paraules i en depurar el nostre lèxic habitual. I fem per manera de bandejar definitivament frases que, com les que hem apuntat, es contradueixen amb la nostra condició de cristians i malmeten la nostra fe als ulls de Déu i dels nostres germans.

R. MUNNÉ i COLL